



'Stef Aerts speelt **Freud** in Toneelhuis Antwerpen. © Henri Verhoef

92

Freud

Een Hollywoodscript van Jean-Paul Sartre? Over Sigmund Freud? Het bestaat, het heeft zestig jaar stof gevangen en nu zetten Ivo van Hove en FC Bergman er als eerste hun tanden in. Spannender kan een samenwerking moeilijk zijn. Een Oscarnominatie voor Sartre: het scheelde maar een haar (in de boter) of het was echt gebeurd. Toen regisseur John Huston plannen kreeg om de jonge jaren van Freud te verfilmen, klopte hij bij de Franse filosoof aan voor het scenario. In Freuds ontwikkeling van de psychoanalyse las Huston een heldhaftig detectiveverhaal – zie ook de foute tagline die zijn film zou krijgen: 'He dared to search beyond the flesh.'

Op zich was het al opvallend dat iemand die vond dat mensen de verantwoordelijkheid voor hun leven moeten nemen (Sartre) een film schreef over iemand die geloofde dat ze door het onbewuste worden bepaald (Freud). Nóg opvallender was het script voor een vijf uur durende film waarmee Sartre kwam aandraven. Dat vond ook Huston, die om een inkorting vroeg, waarna Sartre er drie uur bij kletste. Het zat er bovenarms op tussen de twee, zeker toen Huston en de zijnen zelf met de grove borstel door het scenario gingen. Sartre weigerde de credits voor 'Freud: The secret passion' (1962), waarvan het script een Oscarnominatie zou krijgen – de twee versies

van zijn 'The Freud scenario' werden postuum gevonden en uitgegeven. Ivo van Hove en FC Bergman zijn nu de allereersten om die tekst op te voeren. De eerste regisseert, Stef Aerts (als Freud), Marie Vinck en Matteo Simoni van het Antwerpse collectief schuiven bij diens acteursensemble ITA aan en bewerken ook de tekst.

Naast de wereldpremière van Sartres script is hun verrassende combinatie een extra reden om naar 'Freud' uit te kijken. Van Hove heeft als regisseur altijd wat van een psychiater gehad, zoals hij op een podium verboden verlangens, levenspijn en doodsdrijf ontleedt. Ook de vrijbuiters van FC Bergman staan bekend voor hun groteske verbeeldingen van de condition humaine. Net als Freuds droomanalyses gaat ook dit stuk over verschuiving – van een intellectuele queeste naar een visuele strijd. 'Freud' wordt het verhaal van iemand die tot het uiterste gaat om zijn theorie te bewijzen en niet alleen de patiënt onderzoekt, maar ook op zijn eigen angsten en taboes stoot. De voyeur die een spiegel voor de neus geschoven krijgt: is zo'n onderwerp niet nóg confronterender in het theater dan op het witte doek? (gm)

Waar en wanneer? Van 22/9 tot 11/10 bij Internationaal Theater Amsterdam en 20-30/11 in Toneelhuis Antwerpen.